

Na rozhraní kalendářních roků, které jsou registrační pomůckou pro lidské činy a osudy, měli bychom se na chvíli zastavit a zamyslet nad během krajanického života v Kanadě. S uspokojením dlužno konstatovat, že se podařilo v roce končícím v těchto dnech, urovnat chodníčky vedoucí ke vzájemnému sblížení jednotlivých krajanických organizací a krajanů samotných. Dospěli jsme k poznání, že je více vážných zájmů, které nás spojují a že musí stranou zůstat malicherné příčiny, které nás oddělovaly. Tím uvolňuje se energie a čas plynoucí ke řešení bezvýznamných sporů. Bylo by si jen přát, aby i ty poslední skupiny a jednotlivci překonali svou negativitu a našli cestu pro plnění společných úkolů, které jsou vyjádřeny v chartě Československého národního sdružení pěstovat a udržovat národní a kulturní dědictví staré vlasti a chránit demokracii.

Tyto úkoly plnil především náš krajanický tisk, který seznamoval krajaný s časovými otázkami a jednak také dával náhlednou do nedávné i vzdálené historie staré demoviny. Nutno ocenit snahu a materiální oběti vydavatelů a spolupracovníků krajanických listů, uvážim-li technické a jiné potíže.

Politické úkoly snažilo se plnit Československé národní sdružení přímými akcemi proti propagandě komunistické a různých pacifistických organizací a dále informováním a intervencemi u vládních míst ve spojení s dalšími národnostními skupinami.

V tom směru bude nutno vyvinout zvýšené úsilí v nadcházejícím roce. Kanadská veřejnost není si vědoma nebezpečí komunismu. Její odolnost je mimo to narušována řadou žurnalistů a intelektuálů, kteří buď naivně nebo záměrně šíří myšlenky koexistence a poráženečství. V podobné situaci byli jsme po roce 1945. Trebaže komunistické nebezpečí bylo bezprostřední, neznali jsme jeho podstaty, jeho záměrů a jeho taktiky. O tom všem mohli jsme se poučit z Dějin všesvazové komunistické strany, které podávají přesný náčrt taktiky a cílů tohoto směru. Nesmíme se dá mylit okolností, že autorem těchto Dějin je Stalin, jehož jméno je nyní zahazováno samými komunisty. Nikde jsme dosud neslyšeli, že by cíle a taktika komunismu byly revidovány.

Na prahu nového roku pozorujeme, že mezinárodní situace se stává stále zmatenější a že celá řada dosti namáhavých ohnisků neklidu brozí rozdmýchat světový požár. Otázka "Válka či mír" přestává být akademickou a nabývá konkrétních forem. Ještě před 10ti lety jsme se domnívali, že západní svobodný svět postaví se v cestu komunistickému pronikání všemi mocenskými prostředky. Možná, že naše úvahy byly správné a že jsme jen neznali hranice, které Západ podle svých kalkulací považuje za nepřekročitelné.

Do nedávna byli jsme názoru, že obnova demokratických svobod v zemích z Železnou oponou není myslitelná bez válečných akcí. Při tom ale nikdo si nemohl přát války vzhledem na nebezpečí totální destrukce. — V poslední době dostáváme se z této ušlechtilé, sledujeme-li hospodářské a politické proudy v Západní Evropě. Západoevropské státy stávají se silnou jednotkou hospodářskou prostřednictvím Evropského hospodářského společenství, které vyrovnává vzájemné problémy, a které odstraňuje dosavadní bariéry mezi jednotlivými státy. Dotyčné státy nezůstávají však pouze při otázkách hospodářských. Na obzoru rysují se již plány Evropské Unie, která bude znamenat federaci těchto států i po stránce politické. Takováto federace, založená na reálných společných zájmech, představovala by ve spojení s americkým kontinentem tak mohutnou sílu vzhledem ke svému hospodářskému a vojenskému potenciálu, že by vyřadila i bez války z jakýchkoli kalkulací Sovětský svaz a všechny jeho satelity.

Spnění úkolů, které nás čekají v novém roce, nemůže být záležitostí několika jednotlivců, nýbrž celé naší krajanické větve. Zejména ty kruhy, kterým záleží na udržení individualistického hospodářského systému, mely by si uvědomit, že musí i svoji "hrátnou" přispět k obraně a udržení demokratických svobod a že nesmějí se spoléhat pouze na ty druhé. Do jaké míry byla pochopena tato výzva, uvidíme až v lednu.

Pokr. na str. 2 káže bilance za rok.

NOVOROČNÍ Z REDAKCE

Jen jednou do roka dává o sobě slyšet redakce ve vlastním listě a to se obvykle stává tehdy, když se začíná nový běžný rok. V takovém redakčním příspěvku bývá kus bilance údobí uplynulého a kus vyhlídky do budoucnosti. Není v tom neskromnost, je to nutné a zodpovědné vůči čtenářům i vůči veřejnosti a je to i spravedlivé vůči redakci samé. Budme však hodně generální.

Bilance činnosti Našich Hlasů v uplynulém roce vyznívá rozhodně kladně. Dokladem toho jsou mnohá ocenění, jichž se jí dostalo jak z okruhu krajanického, tak i z okruhu veřejnosti širší, oficiální, kanadské. List si prostě zajišťil zaslouženou vážnost a oprávnění své existence. Tato základní kladná položka je pracovním výsledkem, na který se redakce i vydavatelství může právem divit se zadostiučiněním a s dávkou hrdosti.

Ovšem zraky musí být upřeny kupředu. Minulý úspěch je jen investicí pro další budovatelskou práci a úsilí. Toho je si redakce plně vědoma a vykračuje do roku 1962 s novými silami a s novými plány, jež mají list nejen udržet na vypracované úrovni, ale ještě ji zlepšovat ve všech směrech utčených ideami demokratického novínářství v rámci československé etnické skupiny v Kanadě. Vnitřní duch listu i závažnost jeho slova poroste v širší spolupráci a harmonii s obcí čtenářskou, jež je jeho reservoárem myšlenek a konstruktivních nápadů. Po technické stránce pak se vynasnaží list dosáhnouti nejvyšší úrovně, možné za daných okolností. To není planý slib, to je závazný pracovní program. Ostatně v tomto posledním jmenovaném bodu zasáhlo již porozumění vydavatelstva doplněním a renovací tiskářských prostředků, z nichž nové písmo je jedním z nejdůležitějších.

Tedy se starým nadšením, s novými silami a se zlepšenými technickými prostředky nastupuje redakce Našich Hlasů na cestu příštím rokem. A k blahopřání nového roku celé obci čtenářské připojuje výzvu, vyjádřenou heslem: NEČETE JEN, ALE PÍŠTE!

HUGO J. SLIPKA,
Předseda redakční rady

POZNÁMKY NOVOROČNÍ

Josef Čermák

Život je hrozně pohnutá záležitost. Viděno zblízka kuří oko vyrůstá v myslí trpícího obdařence do rozměrů zeměkoule. Viděny z dálky, nejkrvavější epizody lidského rodu (a ty nejkrvavější jsou hodně krvavé) se jeví jako ne příliš důležité a, fandíme-li historicky straně, která tu kterou epizodu vyhrála, ne docela nepřijemné zkazky: něco jako maršál Dillon (doutám, že jsem nezpřitořil jeho jméno) odpravující své protivníky.

Divat se na současnost pod úhlem časového odstupu je současně záladný trik a sobecký přepych: záladný trik, poněvadž většina lidí se ho nikdy nenaučí a sobecký přepych, poněvadž si ho málokdo může dovolit.

Viděna z dostatečné dálky moudrýma a trochu ironickými očima budoucího historika (historikové mají velmi

často moudré a trochu ironické oči — viz Gibbon: "Úpadek a rozklad římské říše") naše doba se bude jevit jako údobí malicherných sporů dějin, jako období siláckých zpupných tvorů, kteří byli úspěšnější v ovládnutí svého fyzického okolí, než v ovládnutí své pýchy (národní, třídní i individuální) a své lačnosti, ar už po moci, výsadách, majetku, či kombinaci všech tří.

Viděna z menšího odstupu spor naší generace o systém vlády a interpretaci smyslu života se bude zdát gigantickým soubojem dvou světů, příliš velikých k soužití na politicky svrašťující se zemi.

Je hodně nesnadné být objektivním historikem minulosti. Předstírat, že kdokoliv z nás vidí současnost objek-

tivně, je buď projevem nehorázné ješitnosti, či stejně nehorázné hluposti. Nejsme-li schopni vidět svou dobu objektivně, dlužíme jistě božského v nás se o objektivnost alespoň pokoušet. Dlužíme svému lepšímu já pokus hledat v oparech časových vášní společného jmenovatele své lidskosti. Dlužíme oné tajemné síle, jež je počátkem života, soucit ke všemu živému.

Lišíme-li se v něčem od těch, kdož za železnou oponou znásilňují život k svému obrazu, pak je to v míře našeho úsilí o objektivnost, v našem hledání lidskosti, v našem soucitu ke všemu živému: v míře soucitu i k těm, jež, bude-li někdy zvrácena vrátka rovnováha teroru, dělíci nás od atomové zkázy, budou adresáty našich pozdravů smrti.

Do nového roku - Nový duch

J. G. Corn, generální tajemník ČSNS v Kanadě

Rok 1961 můžeme nazvat bez jakýchkoliv předsudků rokem etnických skupin, protože v tomto roce byly národnostní skupiny uznány vedoucími politiky za kladné jednotky kanadského života a kanadského lidu. Většina kanadských politických činitelů uznala, že národnostní skupiny jsou základními prvky tvořícího se kanadského národa.

Národnostní organizace v Kanadě mají zde proto nejen své opodstatnění, ale nesmírnou mravní zodpovědnost. Československé národní sdružení v Kanadě, které v roce 1960 dostalo federální výsadu sdružovat demokratické Čechoslováky v Kanadě si vzalo za první svůj úkol

pěstovat v Kanadě československého původu nejvyšší vlastnosti občanství, povzbuzováním a účastí na národních, vlastenecké kulturní a humanitní činnosti k prospěchu zájmů vlastní a Kanadanů československého původu."

Chci vyslovit své přesvědčení, že rok 1962 bude rokem, kdy Českoslováci roztroušeni po celé Kanadě se začlení do Sdružení jako jednotlivci, spolky se stanou mimořádnými členy Sdružení, a že všichni činnou a obětavou prací tomuto našemu prvnímu úkolu dostojí.

Sdružením se, usilováním o zlepšení sociálních a hospodářských podmínek každého z nás, podporováním hodnotné národní a kulturní činnosti se stáváme uznávanou národní skupinou, jejíž názor a přání jsou respektována.

Porozuměním a dobrou vůlí mezi národnostními skupinami pak můžeme pomáhat svému utlačovanému národu doma i jeho boji za znovunastolení demokratické vlády. Rok právě uply-

nulý byl i v tomto ohledu rokem významným. Ministerský předseda The Right Hon. John Diefenbaker, na koncertu konaném národnostními skupinami v Torontě na jeho počest, prohlásil, že Kanada udělá vše, aby komunistický kolonialismus padl a ve státech dnes porobených byla obnovena svoboda a demokracie.

Rok 1962 bude rokem činu na poli mezinárodní politiky. Budeme-li silní, rozhodní a obětaví, — budeme mezi kanadskými etnickými skupinami vlivným činitelem. Budeme-li vlivní, — budeme moci pomoci svému národu k urychlení návratu svobody a demokracie.

Rozhodněte se dnes, na prahu tohoto roku a pomozte nám!

SVÁTKY CITU

Vánoční úvaha Ferdinanda Peroutky

V této rozbourané době lidé každý den očekávají politickou informaci, ale v tyto dny snad i slovo, které má vztah k Vánocům.

Ještěliž vůbec něco je jisto o Vánocích, tedy tolik, že je to svátek citu. Ze dvou prosincových dnů lidé si dávno udělali instituci: tu praktická mysl na chvíli předává velení srdci. Podivně nezapomenutelný anglický autor z první poloviny devatenáctého století, Charles Dickens, přerušil náhle děj svého humoristického románu "Klub Pickwicků", aby tam vložil hymnu na Vánoce, nejkrásnější snad, jaká byla napsána. Kritik snad no může dovozovat, že to nepatřilo do knihy, a že to ruší její jednotu. Nebylo to poprvé ani naposled, kdy byl radostné nebo zlosyně vzrušený autorův cit porušil stavbu Dickensova románu. On byl autor doby sentimentální. Namátkou otevřete jeho knihu, a ihned k vám promluví jedna z takových vět: "Mr. Lorry přijal ručku, která váhavě, ale důvěřivě, postupovala, aby se spojila s jeho." Ručka opuštěného dítěte. — Je to v určitém smyslu nemoderní věta svou něžností. Avšak pozorujeme, že moderní autoři stále znovu a znovu se vrací k Dickensovi a píšou o něm studie, jakoby chtěli vyzkoumat, v čem je jeho síla, která i je přitahuje. Oni bývají aférou jednoho desetiletí nebo pětiletí, poněvadž věrně vyjadřují náladu, předsudky a rozumové vřely jedné krátké periody, po níž přišla perioda jiná. Dickens je aférou století, poněvadž vyjadřoval city, kterých zůstávají v člověku pod stídním desetiletí a pětiletí.

Politika nyní si osobuje více práva na vedení všech lidských záležitostí než kdy dříve měla, a podnikla už mnoho, aby porušila souvislost stá-

rych slušných lidských citů. Ve 20. století vznikly politické strany, které pravily, aby každý jiný ustoupil, a že ony nyní budou vytvářet a utvářet nového člověka. Příliš často již toto politické budování nového člověka skončilo probuzením starého brutálního člověka, a krev tekla proudem. Patří mezi základní znalosti lidstva, že politický ruce nebývají nejčistší. Vášnivý politik je jednostranný typ, který musí být — a v normálních poměrech je — korigován jinými silami. Avšak nabude-li absolutistické moci, pak má chuť nedopustit, aby rostlo a kvetlo ve světě, co neroste a nekvete v něm, a dělá, co může, aby svou stranickou vášní všípl všem ostatním.

Vánoce jsou všelidský svátek, což vzbuzuje podezření náročných politických stran, které chtějí vytvořit nového, t. j. svého stranického člověka. Když nic jiného, aspoň dávají Vánocům jiné jméno: Děda Mráz přichází již se dostavil mráz, lidský mráz.

Před 9ti lety konal se v Československu jeden z těch politických procesů, které po sovětském vzoru byly pořádané ve všech komunistických státech, aby prý komunistické strany v těchto krvavých zkouškách zocelily, aby nový člověk dostal do krve více železa. Tento předvánoční proces stal se památným tím, že se v něm objevil pozoruhodný zjev mladého člověka, který ho na vrcholu jakési ledové pyramidy, nechávajícího všechny normální city hluboko pod sebou. — Byl slíben příchod nového člověka — zde přišel. Otec mladého muže byl jedním z obžalovaných v tomto zocelujícím politickém procesu, a krátce před vynešením rozsudku soud dostal od syna tento dopis:

Svatky citu

Dokončení ze str. 1

"Žádám pro svého otce největší trest — trest smrti. Vidím teprve nyní, že tohoto tvora nelze nazvat člověkem. Nenávist k mému otci vždy mně bude posilovat."

Takový dopis sám rozsekává lidské dějiny na dva kusy. Tu byly bud hlubiny duše — nebo hlubiny dějů. S touto opatrností, k níž člověk je povinen, když by snad mohl spáchat krutou nespravedlivost, věrně spíše v porážku než v nelidskost. Pravděpodobně tento mladý muž byl propískován psychologickými injekcemi, které mu dávali odborníci té studené války, jež strana vede proti jedinci. Téměř beze vší pochyby bylo mu řečeno, že takový dopis by snad mohl pohout soud k shovívavosti, poněvadž by jím bylo dokázáno, že zlý vliv otcův byl omezen, jak patrně z toho, že svá vřelá z jeho výchovy z komunistickej estoi, která se oslnivě blyská na všechny strany. Výsledek: dopis zůstal bez účinku, otec přece byl popraven. Ale arť už to mladý muž spáchal sám nebo arť, spíše, to bylo spácháno na něm, zde je dilema: buďto toto — anebo staré lidské city. Buďto Vánoce, jaké bývaly — anebo československé Vánoce z roku 1952.

Všichni víme, že žijeme v době změny, ale doufáme, že lidé se dovedou organisovat v těch i oněch zemích, aby zachránili dobré věci z minulosti, které nezsluhují změny. Americký spisovatel Dos Passos, který po dosti dlouhou dobu byl aktivní v sovětech, poněvadž vynadal k nerozeznání od nejhojovnějšího komunisty, byl mezi těmi, kdo později putovali do Ruska, aby spatřili zaslíbenou zemi. Když se vrátil, shrnul své zkušenosti a napsal: "Dělal jsem, co jsem mohl, abych viděl dobré, ale poslední dojem, s kterým jsem odešel, byl strach, strach z brutálního, neviditelného, složitého stroje policejního státu. Po celý poslední měsíc v Moskvě byl jsem udeřen každou noc..." A: "Obvyčejné slušné impulsy, kterým se obvyčejný člověk naučil na mateřských kolech, jsou naše poslední obranná linie."

Byla doba, kdy komunističtí dohlížitelé vyšli do ulic, aby se dívali lidem na ponožky. Jejich dobrozdání bude zařazeno mezi historické kuriozity. Právili: "Příčný proužek na ponožce je politicky nesprávný." Tento výrok by byl budoucnosti nesrozumitelný, kdyby neměla informaci, že v té době lidé na západě někdy měli také příčné proužky na ponožkách. Od hlavy až k patě člověk měl být barometrem studené války. Když ponožky byly politicky zdisciplinovány, jak by mohl vládní pozornosti ujít mnohem důležitější element — city! Až dosud — takové bylo mínění komunistických vlad — lidé cítili nepořádek; od nynějška nechť cití k nějakému hospo-

dáiskému, politickému a státnímu účelu. Tato kampaň měla své vrcholy. Stát pravil: tenkrát jsi se prokázal špatným občanem, když jsi se oženil z lásky, bez ohledu na zájem výroby; měl jsi vyznamenat svou pohlavní vášní nejlepší pracovníci v továrně; s tou jsi se měl v květnu scházet pod jasné svítícím měsícem. Nebo stát pravil: tenkrát jsi se prokázal špatným občanem, když jsi neudal svého přítele; Dále pravil stát: z důli litší neudají rodiče, nemohou vyrůst dobří občané. A Vánoce vzbuzovaly podezření vlády jako zřejmě nespořádaný, neusměrněný svátek spontánních citů.

Stát osobil si právo některé city zakazovat a některé přikazovat. Tim udělal vše co mohl, aby podřel citový život. Přirozené city byly zahrnány do podsvětí, a stát bez ustání hlídal a hlídal u východu z tohoto podsvětí. Přišla doba, aby psychologické vědě byla položena přesná otázka: co zbývá člověku, jestliže se podaří a přirozené city budou vymýceny? Zjistě, rozum zbudě. Daleko nás budí pomlouvat rozum, tento britký nástroj člověka. Ale jak biologie, fyziologie a psychologie souhlasně zjišťují, hlavní charakteristikou života je to, že se nikdy nezakládá na jedné vlastnosti, vyhnané do zámezi, nýbrž zděv na rovnováze mezi různými silami, různými orgány a různými vlastnostmi. Kdybychom postavili rozum a cit nesmiřitelně proti sobě, můžeme už také nesmiřitelně postavit pravou a levou ruku proti sobě. Člověk bez rozumu vždy zůstane hlupák, člověk bez citů vždy zůstane obluda. Kdyby ty kladné, laskavé city, které se vyjadřují o Vánocích, pominuly, co jiného zůstane na světě, než zásaďa, že pes požírá psa? To není, kam lidstvo chtělo dospět.

Vánoce jsou také doba vzpomínání, a vzpomínáme, jak toto všechno přišlo. Když komunistus uchvátil moc, tu ti, kdo se nepřipojili k vítězům, byli, mezi tím vším jiným, čemu byli podrobeni, podrobeni také satíře. Poněvadž však schopnost satíry není mohutná mezi zaměstnanci komunistických tiskových podniků, vrchol satiry spočíval v tom, že ten, kdo nespěchal se připojit, byl nazván mužem, který zmeškal autobus. Zaznamenejme některá minění takového nešťastného muže. Za prvé se zdá, že popírá, že zmeškal. Práví, že se podíval na nápis v čele autobusu a shledal, že toto vozidlo jede jinam, než kam on měl namířeno. Poněvadž v té době žádný jiný autobus nejel než tento jediný, je pravda, že muž musil jít pěšky a že ho někdy bolely nohy a že ti, kdo ho viděli z oken autobusu, se mu hojně posmívali. Ale nedalo se nic dělat: kde nenajde autobus, který jede jeho směrem, musí jít očky. Za druhé: onen muž se díval, kdo nastupuje do autobusu. Byla to veselá společnost,

KSC V OBDOBÍ 1929 - 1939 A ROLE K. GOTTWALDA

Jméno Klementa Gottwalda proběhlo nedávno světovým tiskem ještě jednou jako politická aktualita. Gottwald tentokrát ilustroval roli věrného služebníka už jen změnou polohy svých tělesných pozůstatků. Jako na zavolanou vyšla právě studie, která hodnotí dlouhé období Gottwaldovy poplatnosti Moskvě a Stalinovi. Prosincové číslo americké revue "Slavic Review", která vychází čtyřikrát do roka ve Washingtonu, přináší na straně 640-655 článek "Gottwald a bolševické komunistické strany Československa (1929-1939)." Autorem je profesor národohospodářství při torontské universitě H. Gordon Skilling. Autor zřejmě má bolševisaci úsilí přivést komunistickou stranu Československa v naprostou poslušnost Kremlu a Kominterně. Profesor Skilling dochází k závěru, že v tomto úkolu byl Gottwald plně "spěšný". Ve studii se však též poukazuje na omezené možnosti komunistů ve studovaném období 1929-1939. Skilling správně zdůrazňuje, že tehdy komunisté neměli vyhlídky získat většinu voličstva ČSR pro svůj program. Teprve bezprostředně před Mnichovem a pod vlivem obratné taktiky Kominterny mohli komunisté počítat s větším ohlasem. Program obrany republiky a demokracie byl přijatelnější; revoluční plány byly při tom ovšem na čas zastřeny. Pro nás je důležité Skillingovo zjištění, že radikální nepřítelství vůči stávajícímu pořádku v ČSR a útoky proti Masarykovi a Benešovi oddělovaly komunisty od jádra českého a slovenského národa. Autor dokumentoval na př. útočnou akci komunistů z 1934. "Ne Masaryk, ale Lenin." Připomněl, že právě Gottwald byl za ni přímo zodpověden a že proto musil na čas opustit ČSR. Ani smlouva se Sověty roku 1935 neposílila okamžitě komunisty, dovozuje dále Skilling. Teprve živými machinacemi po Mnichově se podařilo vytvořit komunistům posici, z níž později mohli nastoupit k útoku na demokracii v osvočené ČSR. V únoru 1948 se plně projevilá pravá tvář komunistů. Studie, která je dovedena do roku 1939, mohla věnovat větší pozornost účinku rusko-německé smlouvy z téhož roku na čsl. komunisty a hlavně na Gottwalda. Autor se spokojuje analýzou, že po září 1939 revoluční poraženectví převládalo na čas mezi komunisty na území ČSR. My jenom dodáváme, že Gottwald v teplém místě v Moskvě úplně souhlasil s tehdejší Unii Kremlu.

V tomto ohledu je v Skillingově studii mezera. Autor zřejmě už neměl zahrnout novou fazi Gottwaldova působení do své studie a zůstal tak jen při ocenění Gottwaldovy posice v komunistické straně Československa, tak jak ji vytvořila do léta 1939 jeho naprostá loyaltita Stalinovi a Kominterně.

— J. P.

kamarády mně věří, když jsem vyprávěl, že pobyt v Německu mně přivedl: ta strana se dostane k moci: jednak nikdo — a zejména já — nemohl čekat, že se mu nové vyzbrojení zdáří. Což nemá Francie smluvní právo proti německému zbrojení zakázat? Tak jsme věřili. Armáda se nám zdála, že nástrojem příští války, nýbrž prostě věci státní a národní sebe-účty.

A mohli jsme být na svůj stejnozkroj hrdi. I v tom se ohromně mnoho změnilo od konce První světové války. O deset let dříve, čekáme tedy v roce 1921, bylo těžko hrdě nosit čsl. stejnozkroj — už proto, že to žádný stejnozkroj nebyl: donošovaly se stejnozkroje všech tvarů a barev, a čsl. armáda se ze starých a z legionářských pluků teprve rodila. Ale v roce 1931 už bylo jinak! Ministr Národní Obrany Mach-ník nám vrátil červené kalhoty — se žlutými výložky na zelené-khaki tlů-ze jsme nevypadali špatně. K tomu jsme my, nastávající důstojníci v zálo-že měli pěkné stříbrem přymkované nárameníky.

Však se nám líbil i ten komisi-plášť, teplý, pohodlný, mnohem objemnější nežli byl plášť přšácký; lí-bila se nám i jezdecká zvláštnost na opasku — přaska k upevnění pušky, když jsme ji na koni nosili na zádech. To jsme rádi přáli něžákům, že na svém opasku měli livčka, a my prostou přasku. Arť v nás znají j zde.

Od 28. října jsme už mohli chodit na vycházku, jezdit v neděli domů. To proto, že jsme od toho dne byli opravdoví vojáci: složili jsme přísahu na korouhev svého pluku. Dobře se do paměti vtiskl okamžik, kdy korouhev s českým lvem a pardubickým polkonem, držena korouhevnickem na bílém koni, byla kolem nás nesena za vážného nápevu husácké: "Kdož jste Boží bojovníci..." Ted jsme tedy chodili na vycházku, a matka nám pořídila čeho k tomu třeba. nejen vlastní stejnozkroj, nejen čepice — elegantně šitou lodičku, a pak velikou brigádýrku, — nýbrž především vlastní vycházkové boty. A pardubští ševci, vychovaní generacemi starých rakouských huňanů a dragounů, dovedli boty šit!

K těm botám nyní o těch Vánocích jsme dostali hlavní ozdabu jezdecké: ostruhy. Pěkné, blyskavé ostruhy! — Ovšem že jej lépe zasluhoval bratr — lepší jezdec, lepší voják. Ale nosil jsem je rád také. Matce, sestře, jsme se ovšem líbili! A ted se o nás matka starala. My jsme ovšem ani před tím nezpívali marně tehdejší oblíbenou:

"Pošlete nám buchtu s mákem, máme rozmlá!

ta by se mně na té vojné tuze hodila..."

Ale Vánoce ovšem musely být něco zvláštního. A vždyť byl mír, vždyť bylo všeho dost. Tedy štedrovecemí kapr, vánočky, na Boží Hod krůta s kaštany a červeným zelím, jaké dělají jenom v Čechách; o kolede seletko

Pokračování na str. 3

VÁNOCE PŘED 30 LETY

Karel Schwarzenberg

Po Abrahamovinách nastává člověku ten věk, kdy nejkrásnější představy, nejmilejší myšlenky jsou vzpomínky na léta minulá. Nedivte se, že o Vánocích duchem putuji nazpět — o 30 let nazpět. To nejenom kvůli kulatému číslu: i proto, že to byly Vánoce zvláštní. Vánoce 1931 byly pro nás — pro bratra a pro mne — první Vánoce ve stejnozkroji.

První Vánoce na vojně! Byla to ovšem, jak jsme zpívali, "vojna v míru, na mou víru, vojna veselá..." — válka byla daleko za námi: třináct let! To se nám dneska zdá málo — vždyť Druhá světová válka je už šestnáct let za námi, a pořád ještě z ní nejsme venku. Jinak bylo po roce 1918! Nastaly ovšem tehdy velké převraty v Evropě — ale nastal mír! A netušili jsme, že by ten mír mohl být porušen. Kdyby ho porušil? Německo bylo cizbrojené. Právda, národní socialisté tam švali proti odzbrojení. Ale jednak málokdo mezi

Autobus ještě jede, a muž ietě jde pěšky. V téhle drahě dopadla na něho stará mlá zvě: on a Vánoce zůstali spolu, oba zmeškali autobus.

můžeme změnit směr svých předsevzetí a rozhodnout se pohlát a odklíkat se toho, co rádi nemáme. Víte, že děláme spoustu věcí, které rádi nemáme? O některých ani nevíme, jak nám jdou na nervy! — Třeba tyhle Vánoce.

Jó, připouštím. — Světla vánočních stromků zářících a hlas zvonů táhnoucí se nad závějí, to je vše moc hezké, pokud se vám podařilo koupit stromek za decentní cenu a netřčíte v závějí autem. Ale od doby co byly křižaly a sušenky a ořechy pod stromky vystřídány katalogy obchodních domů, ta tam zmizela osvěžující, uklidňující atmosféra Vánoc. Ty katalogy obvyčejně spadnou do vaší domácnosti v polovině léta a zkazí vám všechnu radost ze zbytku rybářské sezony a diva v přenosné ledničce po boku. Nedokážete přehlédnout výmluvné listování při dráhě choti a její postupné soustředování se na různých stránkách, protože jsou doprovázeny hlasitými Oh a Ah a poznámkami jako "Už aby byly Vánoce." Od té doby strategická indukce vánočním duchem se na vás zaměřuje den co den — a jak se čas smráká k slunovratu, hodinu co hodinu. Odkládáte tedy dolůzky stranou, odkláte si třetí pivo a ten týden dovolené, co jste si schovával na stílení jelenů, věnujete mimořádnou práci přes čas. A vánoční nálada se do vás cpe od kupření do kupření. Radiem, televizí, novinami a koncerty Armády Spásy pod okny, rodinu nepřetáje. Když sezona dosáhne vyvrcholení, každý psychiatr by vás prohlásil za

zralého pro zhroucení. Vaší povinností ale je být přesvědčen, že jste šťastes. Ejhle, Štědrý den, mír a pokoj a tak dále. Jste šťasten?

Melodické hlásky vašich potomků vám zpívají "Nesem vám noviny" pod okrášleným stromkem a vy zalutujete nenávratně zmizelých časů, kdy stáčílo přinést noviny k utvoření vánoční nálady. Prásknete se přes kapsu a koupíte vaši paní sandalwood parfumu. Ona o sandalwood parfumu nikdy neslyšela a je přesvědčena, že vy také ne. Přirození tedy nevěří, že vaše obvyčejná hlava ten nápad dostala sama. Tvrdíte jí, že vám nějaká postranní přítelkyně ncdala tip! Nebo zahofíte romantickou vášni a koupíte jí soupravu z černé krajčovin. A to už se vám nelíbí v její flanelové! — A jelikož vaše obvyčejná hlava sama o sobě by na černé krajky nepřišla, musela si jistě vzít vzor z nějakého jiného kontaktu, pravděpodobně s francouzským přízvukem. Namítnete, že dlouhé spodky, které vám ona stereotypně rok co rok naděluje vás dříve vyvádily z jakýchkoliv podobných kontaktů, ale zkuste to dokázat!

Jdete na plnoční, zapomenout na vše. Přátelé, kteří vám lení vánoční karty neposlali a které jste letos s rozkoší připravil o vaši poctu, vás obejmou, a připomenou, že letos kartu psalší a doufají, že přišla včas. Obvyčejně přijde, těsně po Vánocích, aby jste jo ale nemohl přání opřevovat.

O, milé Vánoce, překrásný čas. Proč vaše hodnota trvá jen jeden den? Proč vaše neúprosné úcty zaplaví den po Vánocích, s chladnou připo-

mínkou, že "pro uzavěrku fiskálního roku je nezbytné nutno vyrovnat vaši bilanci do konce běžného letopočtu", což representuje mezidobí pěti dnů. Proč krásná jedle, do níž jste investoval 12 dolarů změnil přes noc cenost na minus 2 dolary (kteržto 2 dolary dáte sousedovic klukovi za její eventuální odstranění?) Proč z velkého strádání a půlroční bitvy s katalogy zbudě jen hromada balícího papíru, dobrá nanevšj k uschování pro zmatek Vánoc příštího roku?

Jaký div, že čelíte zbývajícím dnům prosince ve stadiu absolutní vyčerpanosti? A jaký div, že vaše novoroční předsevzetí, která mylně zastrojujete na lepší žití a lepší kázeň (jako by lepší žití a lepší kázeň měly co společného s čelením povodní moderních Vánoc), vezmou za své po prím doušku, který zavlaží o sylvestrovském večeru vaše vytrhale hrdlo?

Zamyslete se! Kdyby nebylo dnešní formy Vánoc, nebvylo by zakončování roku jasnějším? Snad dokonce natolik jasnějším, že by nepotřebovalo předsevzetí, snad jen nějaká taková malá, která by bylo celkem radostí dodržet? Přátelé, trpělivě, postavte si hlavu! Ano, Vánoce. Ale jen poťud, pokud jejich jediným hlasem budou zvony, táhnoucí se nad závějí a jedinou odměnou zlaté prasátko a snad jedna, dvě křižalky, ořechy a nějaký ten mazanec. A jedinou lidskou aktivitou přátelská návštěva pod okno sousedů s melodickou (pokud možno) informací, "Nesem vám noviny..."

P.S. Pokud je moje identita známa, prosím neinformujte moji paní.

MEZISVÁTEČNÍ ROZJIMÁNÍ

— AVE —

Začneme třeba koncem. Novoročními předsevzetími. Já vím, já vím. Byly, budou a budou krátkodobého trvání jako od pradávna byly. Věčná škoda, ovšem. Při uvážení, že miliony debte to myslících duší se ve stejný večer rozhodnou začít ráno na správnější noze, mohla by se snadno napravit páteř celému světu. Jen kdy by se nějak dokázalo přidržet kajic-níky k vyplnění přijatých předsevzetí. Což je ovšem za daného stavu nemožno.

Daný stav je tvořen několika body. Střízlivě uvažováno nutno konstatovat, že většina předsevzetí je předsevzata ve stavu nestřízlivém. Taková ve světle prvního normálního dne, okrášlená k tomu parádním bolem hlavy, budi nahorklý pocit neuskutečnitelnosti. Zbývajících částí předsevzetí, utvořených ve stavu střízlivém, podlomí se v kolénou po první sklenici vína, nebo podobně, vítající půlnoc. A bez sklenice vína, nebo podobně, se naše civilizace žádný nový rok vítat neodváží.

Ubýhý stav pevnosti lidské vůle, pravda? Hned prvý den nového, nezkaženého, nevinného děťátka roku se ný občané přistihujeme při zradě svého já, odhalujeme slabost svých zásad a nekonečnou moc svých slabostí. A arť si snažíme jak chceme vsugerovat, že nás se slabostí Bůh sivočil, že každý druhý je ve stejné lůži, a že tedy existuje takové nějaké

právo na klopýtání, někde v pozadí svědomí citíme zklamání sama se sebou. To je pocit nepřijemný a k jeho potlačení si řekneme, že vzal to čert, tenhle rok nějak přeludele a Počkáme na rok nový. A přiblížíme si, že ten nový rok, jó ten nový rok, ten začneme s hlavou vzpřímenou a hrudi elnostmi se dmoucí, arť se děje co se děje.

Obvyčejně se děje přesně co se dělo dříve a tak se přetloutká rok za rokem a listovnív stav světového dění vypadá přiměřeně.

Je také pravdou, že obvyčejně zaměřujeme svá předsevzetí k likvidaci nebo eliminování věcí, aktivit a zvyků, které neobvyčejně milujeme, a ne-li zrovna milujeme, alespoň jim s radostí holdujeme. V tomhle samotném zjevu je již určitá nesrovnalost. Když připouštíme fakt, že jsme skutečně sivol-feni s chybami a nota bene handika-pování chybující tradicí svých praděkůž Evou počínaje, je naše snaha beznadějnou.

A pak strategické položení konce roku hned na puv Vánoc! Svátků, které člověka vyčerpávají po všech možných stránkách tak, že jeho charakterová odolnost se rovná nule, přiblížné stejné velké jako na jeho bankovním účtu! Kdo to jakživ slyšel, aby se křísí proslý chudák člověk vystavoval zatěžkávajícím zkouškám charakteru?

Ovšem, je zde východisko! Jednak

KULTURNÍ ZABĚRY

VEŽ TRPĚLIVOSTI

Matouš Lampa

Orlími pery se lojálně zdobi
v zrcadle orloje,
plátní se do které doby
brát může bez boje,
na pokud hrozba růst
bude v podobu . . .

Orlími pery se lojálně zdobi
v zrcadle orloje,
jak vřím přísti doby
v přípravě do boje.

Hořejš slov heslu,
dosud bez rady,
horlí tví z intimna,
V haluzích zimní zahrady
krét jara vzbudí včas
kde domov můj hymna.

Orlími pery se lojálně zdobi
vlečky orloje,
růst může hrozba v podobu,
brát všechno bez boje . . .

DVOŘÁKOV KONCERT - PODÁNÍ RUKY

Celá čs. demokratická větev v Torontě zahájí nový rok skutečně důstojným způsobem. Všechny čs. dem. organizace připravily koncert Dvořákovy hudby na sobotu 6. ledna večer v sále Eaton Auditorium.

Poprvé vystoupí na společném koncertě všichni významní umělci čs. původu v čele s dirigentem Torontské Symfonie Walterem Susskindem. — Maestro Susskind, uznávaný klavírní virtuos, zahraje několik Dvořákových sluet a s prof. Oskarem Morawetzem Slovanské tance tak, jak byly Dvořákem původně napsány. Dirigent W. Susskind rovněž doprovodí oblíbeného Jana Ruběse a Ilonu Kombrinkovou při solech i při dvojzpěvech. Jan Ruběš zazpívá Biblické písně a Ilona Kombrinková Cigánské písně. V druhé části programu zazpívají oba umělci duet z Rusalky a z Jakobína. V úvodním čísle Dvořákova koncertu zahraje koncertní mistr Karol Dobias s Susskindem Sonatinu pro housle a klavír.

Bylo by nošením dříví do lesa, pět chválu o našich umělcích, na které jsme nesmírně hrdi. Přenecháme to kanadské kritice a jsme jisti, že koncert bude prvotradou hudební událostí nového roku v Kanadě.

Eaton Auditorium je nejmodernější sál v Torontě, má dokonalou akustiku a 1,300 míst. Lístky jsou k dostání u všech našich demokratických organizací, které převzaly záštitu. Dodatečné informace a pozvánky lze obdržet u funkcionářů čs. demokratických organizací v Torontě.

Věříme, že tímto koncertem se naplní naše vánoční a novoroční přání, kterými jsme si navzájem ubezpečovali v záplavě svátkových pohlednic. Koncert je poselstvím přátelství a vzájemné úcty mezi všemi lidmi dobré vůle. Buďte nás tam na tisíc. Přijďte všichni a při hudbě našeho genia, podejme si obrazně ruce! Rok 1962 nebude pak rokem zbytečných a zklamáních nadějí.

SOCHAŘ, SKROMNÝ FILOSOF

V nevelké hale vzorně vedené umělecké Galerie "We and the World" na Bathurst-u vystavuje v době vánoční kievský sochař, člen Sculptors' Society of Canada, GADYS. Je rozhodně vybranou výtvarnou osobností, jenž zná spojit sochařskou zručnost s výsokou výtvarnou uměleckou citením a prodchnout ideu svého výtvaru hlubokou filosofií lidskosti. Jeho nejvzděnějším materiálem je dřevo, z něhož dovede zkusenou rukou řezbář vydobýt vše, co toto médium přirozeně nabízí. Jeho prostorová kompozice vychází organicky z daného materiálu a pomáhá zdůraznit jeho tvůrčí ideu v linii i formě. Myslím, že nejceněnější jsou jeho figury, jež se vylínají z poměrně těžké základny v uslechtilé a celkem jednoduché křivce a končí plyně v mírném ohybu jakoby se chtěly nenápadně vrátit k hmotě, ze které vzešly. Něco z rané severské Gotiky, ovšem oplodněno moderním poznáním, hovoří k vám o umělci, synu malé baltické země, jenž trojí hlavou i srdcem a našel výraz pro svou vyrovnanou filosofií života i umění.

Stojí za to se podívat na Dagysovo dílo a ocenit jeho uměleckou přesvědčivost, neboť celkový dojem není daleko od toho, s jakým jsme se dívali na práce našich sochařů z generace po první světové válce (Benda, Horjác a j.).

H. J. Slípka.

VÁNOČNÍ HISTORKA
ERNESTA HEMINGWAYE

Nedávno jsme slyšeli historku, která se prý loni před vánočními příchodila spisovatelé Hemingwayovi:

V hotelové dvoraně v New Yorku zastavil neznámý muž Hemingwaye s prosbou, aby mu podepsal knihu "Stálec a moře". Zatím co spisovatel hledal pero a podepisoval knihu, neznámý milovník literatury jaksi na vysvětlenou povídal:

"Víte, to je pro mou ženu k Vánočnímu."

"Ta se bude divit," prohodil Hemingway jen tak, aby něco odpověděl.

"To bude, za to vám ručím," přiznával neznámý. "Jéjé, ta se bude divit — ona totiž čeká norkový kožich!"

— I. H.

JOHN GREGOR

Dovoluje si oznámit, že opět provádí veškerý Plumbing Heating, opravy a nové práce, pod firmou

QUALITY PLUMBING & HEATING
COMPANY
Vnitřní LF 3-8396

VÁNOCE PŘED 30 LETY

Dokončení ze str. 2

. . . a na stroměčku jablka, perníky, hrozničky, což bych stačil všechno vy-počítat!

Zima toho roku byla tuhá — však jsme si v kasárnách dost potězovali, že nám republika dává málo paliva! V umývárkách ostatně netopili vůbec a také nás neubýlo — a byla tedy krásná sanice k jízdě do kostela. I když jsme se nábožně pomodlili a kolody zpívali, přece jsme se ohlíželi, viděli děvčata naše nové stejnokroje. Hleděli jsme odhromou dlouhý plášť, aby bylo vidět i ty červené rajtky: na ty jsme byli nejvíce pyšní. A pak zase po blýskavém sněhu zpět k tomu božihodovému obědu.

Když jsme pak zase balili své černé kufříky, musely se do nich vejít různé láhve a balíčky — a tak jsme zase nastoupili do starých kasáren u pomníku bratří Veverků. Byla to, pravda, budova ošumělá — tehdy republika ještě na vojsku šetřila. Vždyť byl mír!

A pak zase začala služba — pěší výcvik na cvičáku, výcvik na krytáku — lepší češtinou řečeno, na krytých jízdných: také vyjížděly do zasněženého Polabí, a výpravy za město na střílnici, kde jsme se v zimě zahřívávali ohavnou griotkou a podobnými nápoji markytána.

Kde jsou kamarádi, se kterými jsme pak na kavalcích besedovali o tom, jak se kdo měl doma o svátcích! Kde jsou! Věk jsme byli v těch pardubských kasárnách ze všech národností republiky; a podle toho dopadla budoucnost toho kterého. Vim o jednom, který padl ve stejnokroji německého důstojníka — zda ten stejnokroj oblékal rád. Bůh to suď . . . Vim o těch, kteří byli umoreni pro židovský původ. Vim o jednom, že jako dobrý Čech padl na Dukle. Vim o jiném, který žije v exilu, těžce vydělává pro ženu a děti. O jiných nevím, a těžko se domyslit: věk jednoho pokolení, třicet let od té doby uplynulo, co jsme se po Vánocích v kasárnách sešli. Kdo ještě žije, dejž jim Pán Bůh slavit pokojné Vánoce!

Naše děti nevědí, co jsou Vánoce v míru: stýská se nám po tom, aby snad naši vnuci slavili Vánoce tak, jako my za mladých let. Dnes ten mír nenajdeme jinde nežli v kostele samotném. Tam ještě slyšíme ta slova, která nám mohou dát mír, a která také nám vysvětlí, proč na světě míru není: "Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle . . ."

Krásné české a slovenské dlouhohrající gramofonové desky obdržíte v Sharoun's TORONTO MUSIC CENTRE 781 Queen Street West - Toronto.

OBRÁZKOVÁ ČITANKA "ZIMA"

České Literární Sdružení bylo vyzváno uvědomělými našinci, aby upozornilo na krásnou obrázkovou českou čitanku "Zima", jejíž literární i umělecká cena je velká. Mnohé obrázky, na pěkném papíře, jsou celostránkové. Slováckům se líbí obrázky Bratislavy, Tater a jiné. — Obrázky mnohým připomenou krásy Československa a probudí i v mládeži, zde zrozené, zájem o rodnou zem jejich rodičů. Je dobře známo, že jeden obrázek často poví více nežli slovo.

Čitanka "Zima" stojí jen jeden dolar i s poštovním a ten možno zaslati v dopise na adresu:

Dr. Ed. Miček, University Station, Austin 12, Texas.

Na projevení přání Dr. Ed. Miček ochotně podepíše.

KDYŽ ZAČNE KOMUNISTA OPRAVDU MYSLET

V těchto dnech po 22-tém sjezdu sovětské komunistické strany, který znovu 'odhalil' Stalinovy zločiny, se začínají někteří čs. spisovatelé — jak se zdá vážně — zamýšlet nad nemorálností komunismu a jeho modlářství. Zatím nejpoctivější se zdá být úvaha Ladislava Mňačka v Kulturním životě ze 4. listopadu, který se ve svých úvahách vrací k 22. sjezdu KSSS a začíná klást některé otázky závažné otázky, jež vystanou, podaří-li v budoucnosti se splnit hospodářské plány:

"Bude to už komunismus? . . . Nebude už potom občan, žijící v blahobyte chlit víc, než mu přináležejí? Mocný nebude už chtít ukazovat na obdiv svou moc, nebude si ji upevňovat nedovolenými prostředky a zneužívat ji na úkor druhých? Zaručuje hojnost i blahobyt i to, že se lidé nechudou dělit na jakési občany první a druhé sorty? . . . Nemyslím, že by byl upřímný komunist, kterého 22. sjezd nezabolal a neměl k otázce — ale co a jak dále? Dá se podobným zjevům jako byl kult osobnosti, zabránit? Je to vůbec v možnostech a silách dnešní společnosti? Dozráli jsme už k tomu, aby funkce uložená jednotlivci se mu nestala ničím jiným než zvýšeným počtem odpovědností? Odstranil 20. sjezd definitivně společenské nebezpečí, vyjádření — v přímo strašlivých souvislostech — kritizovaným kuletem osobnosti? Kde jsou účinné záruky takové veřejné kontroly, která může zabránit jeho recidivám? Jsou vůbec? Umí je dnešní společnost promyslet, vytvořit a kodifikovat?"

Ladislav Mňačko klade velmi správné otázky, které kritikové komunistického systému formulovali už před mnoha lety — od samých jeho počá-

ků. Jsou to otázky, které vedou přímo k odpovědi o nutnosti opravdové, parlamentní demokracie s jejím systémem veřejné kontroly a které zároveň odmítají thesi o diktatuře proletariátu.

A Ladislav Mňačko jde dál, k otázkám etiky a náboženství:

"Je jen důstojné, lidské a na výši socialistické epochy, když přestalo platit prvé přikázání z desatera, aby je člověk nahradil čímsi novým, důstojnějším: oním — nebudeš bohem a nebudeš nijaké bohy uctívat — nebudeš se vyvyšovat nad člověka, nebudeš zneužívat své moci, neopovážíš se rozhodovat podle vlastní vůle a svévolí v rozporu s vůlí většiny, nebudeš se nikomu klanět, neboť poklonkářství je nedůstojné člověka, klanět se není nějakým důstojným příjevem úcty, je deformováním autority, nemáš co a před kým ani nebudeš ohýbat hibel, neboť je to v rozporu se svobodou člověka. Nebudeš věřit slepě a nezasvěceně, tvoje víra musí být fundována poznáním, vzděláním, přesvědčením o tom, co je správné a co nesprávné. Běda ti, když někdy zneužiješ své moci. Jednou to vyjde najevo a budeš se odpovídat."

Nelze než souhlasit skoro doslova a do písmene se vším, co tu Ladislav Mňačko říká — chápeme dobře na či adresu — dnešního čs. komunistického politbyra a Antonína Novotného. Mňačko tu s náležitou opatrností formuluje výstrahu, která se správně ne zabývá Stalinem a bývalými výstřelky modlářství, ale varuje před opakováním a recidivám, varuje před novými, budoucími bůžky a modlami, před novými komunistickými diktátory a diktatury, ar už je to Novotný nebo Chruščov, a žádá, aby se systém změ-

10 LET "LITERY"

VÍTĚZSTVÍ PRACOVNÍ ODVAHY

Prvním lednem 1962 dovršuje krajaňský tiskařský podnik "Litera" deset let svého trvání. A chceme-li být doslovní, dovršení výročí není tiché, ale naopak, nahlédnete-li do dílen "Litery", je velmi hluché a halasné, neboť tiskařské i sázecí stroje jedou na plně obrátky, jakoby chtěly zdůraznit, že to za deset let někam přivedly, že jejich výkon je žádoucí a radostně úspěšný.

Ovšem nebývalo tomu tak vždycky, neboť "Litera" prožívala veliké bolesti svého zrodu a její první léta byla skutečným zápasem o bytí a nebytí. U vzniku podniku stáli původně čtyři čeští přistěhovalci s holými rukama a prázdnou kapsou, Jiří Hlubuček, Josef Kuřil, Fr. Třešňák a Josef Novotný. Po krátkém přátelském partnerství však celá váha problémů embrya tiskárny spadla na bedra Hlubučkova a Kuřilova. Nebyly to chvíle růžové a situaci nejlépe ilustruje historka, jež dnes zní docela humorně, ale tehdy před 10ti lety neměla daleko od existenční tragédie: Kanadský právník, jenž měl tehdy tiskárnu zastupovat, zeptal se totiž z opatrností, s jakým kapitálem podnik začíná. Když uslyšel o pouhých několika stovkách dolarů, svařil čelo jako harmoniku a resolutně prohlásil, že odmítá zastupovat někoho, kdo se střemhlav vrhá do zřejmé bankrotové aféry. Dokonce i dosavadní palmáre byl ochoten odpustit, jen aby se co nejrychleji celé záležitosti nadobro zbavil.

Ovšem Jiří a Josef byli jiného názoru a rozhodli se nahradit finanční kapitál odvahou, pracovním úsilím a důvěrou ve vlastní píli a schopnost. Obrázne i doslovně si vyhrnuli rukávy a dali se do díla. Výbava tiskárny byla tehdy opravdu museální, neboť jen starý Heidelberg (bez registru) a omšelý Gordon, jenž si své odsloužil již v minulém století "honosily" se názvem tiskařských strojů a k nim se rovnocenně řadilo několik kasopřebívaných písmo pro ruční sazbu. A to bylo vše. Není divu, že první dva roky byly černější než nejhlubší tiskařská čerň.

Nic však neodradilo dvojici "J", ani prostředky z doby kamenné, ani naprostý nedostatek provozovacího úvěru ani pustá poušť obchodních možností. Není vtípem ale trpce zažitou pravdou, že se přihodilo, když byl dodán papír asi v ceně 03.75 (slovy: tři dolary sedmdesát centů) a pokladna tiskárny i kapsy majitelů zely prázdnotou, dodavatel si papír hned zase odvezl a tiskárna tím zpodřila vyzívené zakázky.

Krátce řečeno tiskárna se první dva roky protloukala všelijak a živořila v pravém slova smyslu. Jen silné nervy a krajně vypjaté pracovní úsilí jejích majitelů ji zachraňovaly život. Jiří Hlubuček a Josef Kuřil spoléhající jen a jen na vlastní sílu nepovolili a po dvou letech zápasu s agonijí pod-

niku začali zvolna zaznamenávat úspěchy. Po dvou těžkých letech bylo jasno, že tiskárna vydrží, že její životaschopnost je trvale zachráněna a že ji již nemůže ohrozit žádný náhlý obrat. Nastala nová éra práce pro oba odhodlané nezmary tiskárenského podnikání. Práce se nezdjednodušila ani nezlehčila, ale stala se rozhodně snesitelnější a potěšující, neboť její výsledky očividně ukazovaly stále k jasnějšímu horizontu.

A dnes po deseti letech tiskárna "Litera" pracuje pod vlastní střechou a s výbavou, jež je asi nejmodernější mezi všemi podobnými dílnami etnického podnikání v Torontě. Automat Mühle No. 3, Mühle-Simplex, Mühle Vertical a tři moderní Heidelbergy, ofsetový stroj i ruční Gordon chrlí tisícovky obchodních i jiných tiskovin, připravených sázecími stroji vzoru Intertype, stereotypii a ruční sazárnou. Skládací a perforovací stroje doplňují technické vybavení dílny, jež zaměstnává trvale deset lidí typografického řemesla. Svěbytnost tiskárny je dnes na pevné nezávislé basi, což vědí nejlépe dodavatelé papíru a tiskárenských surovin, kteří se dnes předhánějí v nabídkách neomezeného obchodního úvěru za nejlepších podmínek. "Není to lehký život být majitelem tiskárny, ale námaha je slazena zadosťučněním a kladnými výsledky" říkají oba majitelé.

Tiskárna "Litera" po prvních deseti letech svého vývoje je sice mimorádným vítězstvím pracovní odvahy v produkčním podnikání, ale pro etnickou skupinu československou v Kanadě znamená ještě víc. Během let svého trvání totiž činnost tiskárny stále hlouběji zapouštěla kořeny do kulturního krajaňského života a dnes je v mnohém smyslu jeho osou a předpokladem. Týdenník "Naše Hlasy" sám je od svého vzniku produktem "Litery" a stejně tak tiskoviny sokolské a ostatních krajaňských organizací. Při tom je samozřejmé, že právě tato činnost spolupráce je podložena více vlasteneckým nadšením majitelů než obchodním duchem tiskárny, ale tím je záslužnější a obdivuhodnější.

A tak "Mnogaja ljeta," Litero, do dalších desítek let i vám, její budouvatelé, Jiří Hlubučku a Josefe Kuřile! Věřte, že bez vás a bez vaší tiskárny je si těžko dnes představit opravdový krajaňský život v Torontě a v Kanadě.

H. J. Slípka

KDO SE SMĚJE NAPOSLED

Ferdinand Peroutka

Mluvě o nutnosti destalinizace, Nikita Chruščov řekl na moskevském komunistickém kongresu: "Stáli jsme před touto otázkou: buď strana veřejně odsoudí omyly a zavrhně metody strany, které se staly překážkou pokroku, nebo ty síly, které hnuu k starému, nabudou převahy ve straně." Uděláme-li z této delší věty kratší, Chruščov řekl: komunistická strana musí zavrhnout omyly a metody komunistické strany. Ale to je zemětřesení. Komunistická strana musí být sama sebe. Nebylo za Stalina žádné jiné sovětské komunistické strany než té, které on vládl. Sám Chruščov nemá právo dívat se na to jakoby dalekohledem: to byla jeho strana, ve které vyrostl, která ho vzdělala, které sloužil. Tato jediná sovětská komunistická strana, jak nyní pravi Chruščov, chybovala a užívala zvržených metod. — To vskutku je zemětřesení.

*

Totéž zemětřesení Nikita Chruščov

něl tak, aby ke kultu osobnosti nedošlo už nikdy v budoucnosti.

I když ostatní čs. spisovatelé a novináři, kteří se zamysleli nad důsledky moskevského sjezdu, zatím nedovedli nebo nechtěli domyslet tyto otázky tak jako Ladislav Mňačko, lze snad vyslovit naději, že Mňačko nezůstane sám a že čím dál tím více čs. spisovatelé začne hlásat světu, v němž žijí, pravidla skutečné morálky a skutečné demokracie. — FEC.

vrhl do klína komunistických stran po celém světě, aby si s tím poradily, jak umějí. Ovšem že se uveď do zmatku. Nastala jim nutnost odpovídat na spoustu nepříjemných otázek. Téměř po celou dobu své existence byly nuceny několikrát denně opakovat, že sovětská strana je jejich jediný a milovaný učitel. Nyní, právě z lůna této strany, tedy z velmi autoritativního místa, bylo odhaleno, že po třicet let to byl zlý a chybný učitel, který sám zasluhoval přísné výčery. Vlády v komunistických státech mají oprávněný dojem, že půda pod jejich vlastníma nohama je podkopávána.

Přesto všechny satelitní vlády, každá ze svých vlastních důvodů, ukazují ochotu zahájit destalinizaci nebo aspoň něco, co se jí podobá. Poněvadž se však nemohou zbavit dalšího oprávněného dojmu, že by snadno zavržely se stalinismem mohly zhorit něco jiného, kdyby si nedaly dobrý pozor, není div, že se tempo jejich destalinizace podobá menuetu: krok dopředu, poklona, krok dozadu.

Klasický příklad poskytuje obezřetný československý režim, který vždy, při každém zachvatu reformismu, jenž projde Sovětským svazem, dává pozor, aby ve vlastní zemi nezměnil příliš mnoho. Poněvadž protistalinský rituál ukládá vyvézt aspoň jednu mrtvolu z mauzolea, československý režim vyvezl Klementa Gottwalda, prvního komunistického presi-

Pokračování na str. 4

KDO SE SMĚJE NAPOSLED

Dokončení se str. 3
denta republiky. Zároveň hned zabrzdl: v témže týdnu slavnostně odhalil jeho pomník, a kompetentní režimní řečník prohlásil Gottwalda za znamenitého muže a dobrého leninistu. Mimo to režim vyhlásil své mínění, které ovšem může být podrobeno kritice, že památka Gottwaldova nijak neutrpí tím, že jeho mrtvola byla vyvezena odtamtud kde byla, a pohřbena u zdi. Zde, jak patřno, destalinizace je tak jemná a precizní práce jako šití vlasu. V jiných komunistických stranách destalinizace probíhá bouřlivěji.

★

Tu zase jednou komunistické strany pravděpodobně se rozdělí na ty, které vládnou, a ty, které jsou jen v opozici v některé demokratické zemi. Ty komunistické strany, které nevládnou, neměly příležitost spáchat stalinistické činy. Komunistické strany, které vládnou, měly k tomu mnohou příležitost, a jsou velmi opatrné, pokud se týká rozsahu bádání o přítomných stalinismu. Ony z vlastní vládní praxe dobře vědí, jak stalinismus vzniká a jak často je k nerozeznání od komunistické diktatury. Kdyby destalinizace znamenala jen rozbořit jeden pomník, jen vyvézt jednoho mrtvého z mauzólea, jen kritizovat Albánii, tyto vládnoucí komunistické strany by byly horlivější. Ale pro ně destalinizace znamená přiznat se — aspoň na půl — k jiným zavřitelným metodám, k jistým hanebným činům a poměrům. V Sovětském svazu byly za Stalina pořádné politické procesy, ve kterých se obžalovali ku podivu celého světa absurdně přiznávali ke všemu, také k tomu, co zřejmě nespáchali. I v satelitních státech byly pořádné podobné politické procesy a také tu obžalování podobně absurdně se přiznávali. Nyní Chruščov oznámil jako pevné mínění sovětského režimu, že taková doznání v Sovětském svazu byla vynucena mučením. Není nikoho, kdo by věřil, že doznání v satelitních procesech vznikla jinak než v Sovětském svazu.

O tomto satelitní komunisté zachovávali kamenné mlčení, ale jinak přece na sebe dost přiznávají. Když k odhalení, která dělal Stalin, přidáme odhalení, která dělají Chruščov a satelitní režimy, obraz kdysi nedotknutelné komunistické strany vychází neapřavitelně pošramocen. Neboť v různých dobách různými členy komunistické strany bylo řečeno o různých jiných, i nejvyšších členech komunistické strany, že to byli tyrané nebo tyránkové, obklopovali se šatolizací a kariéristy, byli odborníky v poitačování, že každý druhý komunist byl pravá nebo levá úchylnka, ješita nebo intrikán, opilec nebo lajďák, buď oddělen od lidu nebo demagog, někteří že byli kapitalističtí a nacističtí agenti a někteří že byli vrahové.

★

Satelitní režimy vědí, že tu při nejmenším byl vytvořen problém, jak jít do dalšího života s takovým depimujícím obrazem komunistické strany, který je autentický, poněvadž jej namalovali sami komunisté. Jednou ten, podruhé onen chápal se šitce.

To je aspoň polokatastrofa, následovaná druhou polokatastrofou. Dohromady to dává jednu velkou katastrofu. Po léta komunistické režimy poroučely bezmezně hanobit každého v zahraničí, kdo nadhodil, že slavná přiznání byla snad vynucena mučením. Nyní, ani si před tím z rozpaků neodkázal, Chruščov to potvrdil. Po léta komunistická propaganda hrubě tupila zahraniční pozorovatele a zahraniční rozhlasové stanice, když tvrdily, že existuje něco jako surový, zločinný stalinismus. Nyní to bylo při puštění a ukázalo se, že zahraniční rozhlasové stanice po celou tu dobu mluvily pravdu a komunistické vlády nepravdu. To ovšem je těžká rána pro morální postavení komunistických režimů v očích občanů. Nepochybně vzniká otázka: jestliže tyto režimy dovedly v minulosti tak dlouho, tak zatvrděle mluvit nepravdu, jaká je záruka, že nemluví nepravdu v přítomnosti? A bude mnohem nesnadnější upít zahraniční rozhlasové stanice. Jaké je proti tomu všemu opatření? Jenom technické? Jenom zvýšit počet rušiček stanic?

Svíjeje se pod ohlazením destalinizace, orgán československých spisovatelů "Kultura" vyjádřil starosilvě mínění, zda zahraniční propaganda to nyní nebude mít lehčí. Kdo neví, co říci, obyčejně cituje Shakespeara nebo staré přísloví. Vskutku časopis "Kultura" cituje přísloví: kdo se směje naposled, ten se směje nejlépe. Nikterak se neusmívají v této chvíli, časopis "Kultura" nadhazuje, že se snad budou smát v budoucnu, a že to bude konečný smích. Ale v tom je právě ta obtíž, že za svého života nikdo neví, kdy se smál naposledy. Defiluje před námi dlouhá řada komunistů: Trocký, Zinoněv, Kameněv, Radek, Bucharin, maďarský Rajk, bulharský Kostov, československý Slánský a sta jiných — kteří všichni se domnívali, že se zasmáli naposledy, když komunismus pod jejich vedením uchvátil moc. Skončili — bez úsměvu — na šibenici nebo ve sklepích tajné policie.

Destalinizace uvolnila mnohé síly a myšlenky, a vývoj se pohybuje za neznámým ještě cílem. Konečný výsledek bude dán poměrem mezi opatrnými úmysly režimů a silami, které byly probuzeny.

Teprve Pak bude každému komunistovi, také časopisu "Kultura" známo, kdo se smál naposledy.

SPORT

ROK 1961 VE SPORTU

Poolympijský rok znamenal v některých sportovních odvětvích určitou stagnaci, když celá řada olympijských vítězů a to zejména Američané opustila závodní kolbiště. Objevují se však nová jména a padlo několik starých světových rekordů. V lehké atletice jsou to zejména Američané G. Davies 4,3 m ve skoku o tyči a Silverstein 60,72 m v disku, kteří vytvořili nové světové rekordy. Z Evropanů je největším překvapením svět. rekord Itala Lievore v oštěpu 86,74 m. — V tabulkách nejlepších atletů světa jsou též zastoupeni dva Kanadáné — na 400 m je Crothers na 8. místě časem 45,9 vti. a na 100 m Jerome desatý za 10,3 vti. (Překvapením je, že tabulku nejlepších stovkařů vede Mandlik, ČSSR 10,2 vti. před Polákem Folkem a Američanem Buddem, stejnými časy. Budd, USA, je však neoficiálně považován za nejrychlejšího muže roku 1961). "Zázračné dítě" Kanady — 16ti letý Kidd však v tabulce prvních deseti běžců nefiguruje.

V kopané největší zájem se soustředil na vylučovací boje o mistrovství světa, které se hraje v roce 1962 v Chile. Je již známo 16 finalistů a největším překvapením je vyřazení Švédů, finalistů posledního championátu. Ve své skupině prohráli se Švýcary. Jinou sensací bylo vítězství Lucemburska nad Portugalskem, ve skupině, kterou vyhrála Anglie. Portugalsko, jehož mistr Benefica Lisabon byl v uplynulém roce vítězem Evropského poháru, do Chile nejede. SSSR a Záp. Německo jsou jediné dvě země evropského pásma, které své skupiny vyhrály bez ztráty bodu. (SSSR vyřadil Turecko a Norsko, Západní Německo Irsko a Recko). Kanada, původně přihlášená, později odlehla a vůbec se neúčastnila. Neměla však stejné vyhlídky na úspěch i při eventuální účasti. Československo si vybojovalo účast v opakovaném těžkém zápase se Skoty, které vyřadilo. Ve srovnání s posledním mistrovstvím hraném ve Švédsku, novými účastníky jsou: Španělsko, Švýcarsko, Itálie, Uruguay, Kolumbie a pořadatel Chile.

Kanadánům se podařilo loni opět získat titul mistrů světa v amatérském hokeji, který budou obhajovat na příštím mistrovství v Kolorádu. Pravděpodobně největším soupeřem budou opět vedle Rusů českoslovenští. Záleží jak silná bude kanadská reprezentace. Port Arthur Bearcats, kteří před Vánoci byli na zájezdu v ČSSR zklamali. V zápase, který byl zatěžkávací zkouškou — prohráli s národním mužstvem ČSSR 1:10. Je to snad největší porážka, jakou kdy kanadští hokejisté v Evropě utrpěli. Ovšem reprezentanti s Port Arthur nejsou celkem, který bude obhajovat titul mistra světa v Kolorádu. Potěšitelným zjevem jsou úspěchy našich krajanů Jelínkových, kteří v krasobruslení v barvách Kanady i loni patřili mezi nejlepší na světě...

L. Průdek

**ŠTASTNÝ A ÚSPĚŠNÝ NOVÝ ROK
PREJE
ČTENÁŘŮM "NASICH HLASŮ"
TORONTO
PROGRESSIVE CONSERVATIVE
HEADQUARTERS**

KDE CHYBÍ?

Použijte tento

DOBROPIS

v ceně \$15.- platný při koupi psacího stroje SMITH-CORONA nebo REMINGTON. Každý stroj koupíte u nás o \$15.- levněji.

SHAROUN'S

781 QUEEN STREET WEST TORONTO

SOKOLSTVO

STO LET SOKOLSTVA

Dokončení se str. 1
také představit skutečnou duši národa. Pevnou víru v demokracii, v rovnost národní a občanskou, ve věrnost národa a lidu dávala nám idea sokolská.

Slavná a hrdá minulost Sokolstva především zavazuje. Zavazuje dvojnásob v roce stého výročí založení Sokola. Tyrš uložil Sokolstvu zachovat národ při zdatnosti tělesné, duševní a mravní. Z těchto základních sokolských vlastností jest nejdůležitější zdatnost mravní, která jediná zaručuje úspěšnou sokolskou činnost, v duchu Tyršově.

Sokolové ve svobodném světě jsou povinni bránit čistotu a ryze sokolského odkazu a musí, v dnešní osudové době, žít životem v pravdě sokolským. Sokolský jubilejní rok budí nám všem pobídkou do další, usilovnější práce a utvrzením v pevné víře v brzký návrat svobody a sokolského života v Československu!

VÁNOČNÍ POZDRAVY
TORONTSKÝM SOKOLŮM

Řada členů Tělocvičné jednoty Sokol Toronto 2 žijící nyní — dočasně anebo i trvale — mimo Toronto zaslala členům jednoty vánoční pozdravy. Ze slunné Kalifornie se ohlásili Karel a Alena Gedešovi, Standa a Dagmar Šachovi, František a Marie Volejníčkoví a bývalí windsorští Sokolové Vláda a Marie Hejtmánková. Z Texasu zaslali pozdrav Jarka a Eluš Vondráčkoví, z New Yorku František Kroužil, z Berwynu František Kratochvíl a ze Z. Německa Jirka Karger. Výbor jednoty touto cestou děkuje za pozdravy, které opětuje jménem všech členů jednoty s přáním mnoha zdarů v Novém roce!

DÁRKY

PRVOTŘÍDNÍ ZNAČKY

FOTOAPARÁTŮ A POTŘEB
nakoupíte nejlevněji

U CENTRAL CAMERA

LEICA, POLAROID, CONTAX,
PROJECTORY, TAPE RECORDERS,
ANSKO, KODAK, GEVART
PAPÍRY A FILMY

KRAJAN JOHN HERDA

VAS OBSLOUŽÍ - PORADÍ
a upraví pro vás cenu

CENTRAL CAMERA

365 YONGE ST. - TORONTO

Telefon: EM 6-1818

EVROPSKÁ LÉKARNA

posílá

LÉKY DO ČSSR

Rychlé a přesné dodání

HILARY'S DRUG STORE

344 BATHURST ST.

TORONTO

Tel.: EMpire 8-1059

SRDEČNĚ NOVOROČNÍ POZDRAVY

SVÝM ČLENŮM A PŘÍZNIVCŮM POSÍLÁ

V A Š E

KAMPELIČKA

NA 869 A, BLOOR STREET WEST, TORONTO - LE 4-3348

Čterý a čtvrtěk: 7-9 hodin večer; Sobota: 1-1 hodin odpoledne.

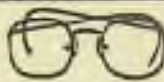
ČESKÁ CUKRÁRNA
V HAMILTONÉ
doporučuje
včedenské dorty
mandlové a ořechové,
české punčové dorty
a výborné zákusky

JOE'S

BAKERY & COFFEE SHOP

213 KING ST. E. - JA 9-2323

Navštivte naši kavárnu!

L. LUNSKÝ, OPTIK

Prohlídky očí - Zhotovení brýlí

Prvotřídní kvalita

Hovoříme česky

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

IMPERIAL RESTAURANT

Roman Regep, Prop.

BEST COFFEE IN TOWN

216 Christina Street North

Sarnia, Ont.

ED. 7-9031

ADVOKÁT

a VEREJNÝ NOTÁŘ

GEORGE BEN, B.A.

1134 Dundas St. West

Toronto 3, Ont.

Kanc. LE. 4-8431

Res. LE. 3-4855

Věnujte svým milým pěkný obrázek
Vás a Vašich dětí.

FOTOGRAFIE

zhotovená odborníkem jest
nejkrásnější upomínkou.Snímky — kdekoliv a kdykoliv.
Svatby, komerční, portrait, movies

Při každé příležitosti

VOLEJTE LE 3-6095

ZDENEK DOSTÁL - FOTOGRAF

MODERNÍ POKOJE,

EVROPSKÁ,

FRANCOUZSKÁ KUCHYNĚ,

OBCHODNÍ, BANKETNÍ A

SVATEBNÍ MÍSTNOSTI

K DISPOSICI

ST. REGIS HOTEL

392 SHERBOURNE - WA 1-4135

Majitel: Otto Day.

NOVÉ KOŽICHY

NA MÍRU. PŘE-

MODELOVÁNÍ

Zboží se zárukou

Odborné opravy

FRANK PECH

233 KING ST. E., HAMILTON,
Ontario - Tel.: JA. 2-8926

KALENDAŘ PODNIKŮ v Sokolovně:

Sobota, 30. prosinec, večer: Silvestrovská zábava.

Sobota, 20. leden, večer: Šibřinky.

Sobota, 17. únor, večer: Represen-
tační sokolský ples.Neděle, 18. únor, odp.: Oslava
100. výročí založení Sokola.

DR. G. MRÁZ

ZUBNÍ LÉKAR

505 BLOOR STREET WEST

TEL.: LE. 71841

Ordnuje dle úmluvy.

ZIMNÍ SLEVY DO EVROPY

OD 10% DO 30%

AIR & OCEAN

TRAVEL CENTRE

(NOTARY PUBLIC)

1 ADELAIDE ST. E.,

TORONTO

EM 3-8888 (4 linky)

Majitel K. BUZEK

SVETOZNÁME AUTO BMW 700

See the luxurious

BMW

700

SEDAN

- 50 mil na 1 galon
- 85 mil rychlost
- 65 mil průměrná rychlost

Spolehlivý, úsporný,
čtyřsedadlový vůz

Poslední modely právě došly

SEDAN \$ 1735 - COUPE \$ 1935

TÉŽ OJETÉ VOZY NA SKLADĚ

25 RONCESVALLES AVE, TORONTO

Z. A. MARTINEK

LE 7-4167

VŠETKY DRUHY POISTENIA

Životné - Zdravotné - Penzijné
Auto - Požární - Obchodné

VELIN INSURANCE AGENCY

DR. D. VELÍN

Tel.: HI 4-1593 - EM. 6-6121

DON MILLS, ONT.

115 PLATEAU CRESCENT

Ušetřte na nábytku,

když nakoupíte přímo v továrně

UNITED FURNITURE FACTORIES

Showrooms

511 KING ST. W. - EM. 8-7316

Stereo HI-FI importujeme přímo

z Německa

3 POKOJE \$ 159.00

AUTO - POŽAR - BONDY

Dopravní a všeobecné pojištění

Výhodnější a levnější podmínky

Auto - financování

PROCK INSURANCE AGENCY

124 PANDORA CIRCLE

SCARBORO, ONT.

AXminster 3-7916

YAROSLAV HUEBER

(Dr. Jur.) LL.B.

Tel.: EMpire 8-5536

Ste 215

ADVOKÁT A VEREJNÝ NOTÁŘ